

ID
Anna Larsén

FÖRFATTARE
SID NR
2017-12-01

GÄLLER FR O M
KBF-B09.1

DOKUMENT-
1 (14)

FASTSTÄLLD AV
Huvudman

UTFÄRDAT
2013-08-01

OMFATTNING
Hela verksamheten

Plan mot diskriminering och kränkande behandling 2019

Katarina Barnstugeförening

ID
Anna Larsén

FASTSTÄLLD AV
Huvudman

FÖRFATTARE
SID NR
2017-12-01

UTFÄRDAT
2013-08-01

GÄLLER FR O M
KBF-B09.1

OMFATTNING
Hela verksamheten

DOKUMENT-
2 (14)

ID	FÖRFATTARE	GÄLLER FR O M	DOKUMENT-
Anna Larsén	SID NR	KBF-B09.1	3 (14)
FASTSTÄLLD AV	UTFÄRDAT	OMFATTNING	
Huvudman	2013-08-01	Hela verksamheten	

Inledning - förskolans uppdrag

”Förskolan vilar på demokratins grund. (...) Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan ska hålla levande i arbetet med barnen.”

Lpfö rev 2010

Bakgrund

Alla barn skall kunna känna sig trygga och bemötas och behandlas med respekt för sin egenart. Förskolan skall vara en miljö fri från förekomst av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Inget barn skall behöva känna sig kränkt på något sätt under sin tid på förskolan.

Kränkande behandling är en fråga som hänger samman med människosyn och grundläggande demokratiska värderingar. All reglerad förskoleverksamhet skall utformas och genomföras i överensstämmelse med dessa värderingar. Varje form av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling är i lag otillåten och skall beivras. *Diskrimineringslagen (2008:567 ändrad 2014:958)* och Skollagen (2010:800) kapitel 6, tydliggör och skärper förskolans ansvar för att främja barns lika rättigheter. **I skollagen förbjuds diskriminering och kränkning på grund av ålder, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder – Det är den individen som avgör om den känner sig kränkt eller ej.**

Lagarna ställer krav på att förskolan bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling, i alla dess former, och att upprätta planer mot diskriminering och kränkningar. Förskolan är även skyldig att utreda kränkande behandling som ägt rum i eller i samband med dess verksamhet. Om förskolans huvudman, ledning eller personal åsidosätter sina skyldigheter enligt lagen kan huvudmannen bli skadeståndsskyldig gentemot barnet.

Det skall finnas en plan mot diskriminering och kränkande behandling för varje enskild förskola, fritidshem eller skola. I planen skall de åtgärder som planeras att

ID	FÖRFATTARE SID NR	GÄLLER FR O M	DOKUMENT-
Anna Larsén	2017-12-01	KBF-B09.1	4 (14)
FASTSTÄLLD AV	UTFÄRDAT	OMFATTNING	
Huvudman	2013-08-01	Hela verksamheten	

påbörja eller genomföras konkret beskrivas. Planen skall vara anpassad till den egna verksamheten och årligen följas upp och utvärderas.

Definitioner och begrepp

Enligt *Diskrimineringslagen (2008:567 ändrad 2014:958)* ges följande begrepp denna mening.

Barn: Den som deltar i eller söker till förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg.

Personal: Anställda eller uppdragstagare hos huvudmannen.

Kränkning: Kränkning kan ske: Fysiskt, t.ex. genom att utsätta någon för slag, knuffar eller tafsande. Verbalt, t.ex. genom att uttala hot eller misskredit mot någon. Psykosocialt, t.ex. genom att utsätta någon för ryktesspridning eller utfrysning. Text och bild, t.ex. genom skrivna hotande eller misskrediterande budskap eller genom nidsbilder.

Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan äga rum vid enstaka tillfälle eller vara upprepade. Utgångspunkten för att bedöma om en handling är kränkande är att någon känner sig kränkt. Individens subjektiva upplevelse ligger till grund för bedömningen

Diskriminering: Ett övergripande begrepp för negativ och kränkande behandling av individer eller grupper utifrån olika grunder. Diskriminering används även som begrepp i fall där institutioner genom t.ex. strukturer och arbetssätt upplevs som kränkande. Grunderna för diskriminering är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder och ålder. Bristande tillgänglighet är också en grund för diskriminering sedan 1 januari 2015. Bristande tillgänglighet innebär att en person med funktionsvariation missgynnas genom att man inte har vidtagit skäliga åtgärder för tillgänglighet för att personen i fråga ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsvariation.

Direkt diskriminering: Betyder att ett barn missgynnas i förhållande till andra om missgynnandet har samband med ålder, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

ID	FÖRFATTARE SID NR	GÄLLER FR O M	DOKUMENT-
Anna Larsén	2017-12-01	KBF-B09.1	5 (14)
FASTSTÄLLD AV	UTFÄRDAT	OMFATTNING	
Huvudman	2013-08-01	Hela verksamheten	

Indirekt diskriminering: Har betydelsen att ett barn missgynnas genom att huvudmannen, ledningen eller någon personal tillämpar en bestämmelse, ett kriterium eller ett förhållningssätt som framstår som neutralt men som i praktiken särskilt missgynnar ett barn med visst kön, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss sexuell läggning eller visst funktionshinder.

Trakasserier: Ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och har samband med barnets eller närståendes kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Annan kränkande behandling: Ett uppträdande som, utan att vara trakasserier, kränker ett barns värdighet.

Rasism: En föreställning om en folkgrupps överlägsenhet utifrån en uppfattning om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper.

Främlingsfientlighet: Rädsla för och/eller stark motvilja gentemot befolkningsgrupper som definieras genom fysiska, etniska, kulturella eller beteendemässiga karaktärer.

Homofobi: En uppfattning som ger uttryck för en starkt negativ syn homo- eller bisexualitet och homo- eller bisexuella personer.

Vision

All personal och alla barn vid Katarina Barnstugeförening visar aktivt i ord och handling att man tar avstånd från alla former av kränkande behandling.

Verksamheten skall bedrivas utifrån ett demokratiskt förhållningssätt vilket innebär en vardag där barn och vuxna tillsammans omprövar normer och maktstrukturer som påverkar oss och vårt sätt att förhålla oss till varandra. Vi skall tillsammans odla en nyfikenhet och en acceptans för det som är olika.

ID
Anna Larsén

FÖRFATTARE
SID NR
2017-12-01

GÄLLER FR O M
KBF-B09.1

DOKUMENT-
6 (14)

FASTSTÄLLD AV
Huvudman

UTFÄRDAT
2013-08-01

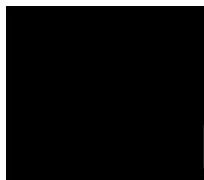
OMFATTNING
Hela verksamheten

Värdegrund

- Välkommandets etik ska visa sig i såväl i mötet mellan människor som i den miljö som vi är med och skapar tillsammans
- Vi ger var och en möjlighet att utveckla sin relationskompetens och samtidigt sin egen unika personlighet
- Vi ser varandra som kompetenta och goda individer med behov av att bli bekräftade som sådana
- Vi utmanar varandra att ta risker och våga misslyckas för att kunna växa och utvecklas
- Vår förskola ska genomsyras av ett demokratiskt förhållningssätt och ett uppskattande av olikhet och ett solidariskt och lyhört förhållningssätt

Mål

- Att all personal och alla barn visar varandra ömsesidig respekt.
- Att ingen utsätts för någon form av kränkande behandling och att alla tar ett gemensamt ansvar.
- Att personal, barn och föräldrar känner till denna handlingsplan samt de årliga arbetsplanerna.
- Att personal, barn och föräldrar vet var de skall vända sig om någon kränkning har förekommit.
- Att all personal och alla barn arbetar aktivt för att den övergripande planen och arbetsplanen för likabehandling efterlevs och är ett levande dokument i den pedagogiska vardagen.
- Att personal, barn och föräldrar är delaktiga i arbetet mot kränkande behandling.
- Att all personal känner till innehållet i *Diskrimineringslagen (2008:567 ändrad 2014:958)* samt Skollagens 6 kapitel *Åtgärder mot kränkande behandling (2010:800)*

ID	FÖRFATTARE	GÄLLER FR O M	DOKUMENT-
Anna Larsén	SID NR	KBF-B09.1	7 (14)
FASTSTÄLLD AV	UTFÄRDAT	OMFATTNING	
Huvudman	2013-08-01	Hela verksamheten	

Förebyggande arbete

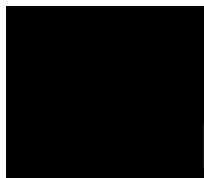
Det förebyggande arbetet skall integreras som en naturlig del i verksamheten genom:

- Att på ett estetiskt sätt vara artig och vänlig mot alla på förskolan.
- Ett demokratiskt och humanistiskt förhållningssätt.
- Aktivt uppmuntra kamrat- och vänskap.
- Aktivt arbeta för att stärka barnens inflytande på och delaktighet i verksamheten.
- Skapa miljöer som uppmunar och stärker kooperativa och vänskapliga processer och relationer.
- Använda sig av ett kooperativt arbetssätt som visar att individens särart berikar både process och resultat.
- Att aktivt motverka alla former av fysiskt – och psykiskt våld.
- Att ständigt utmana våra föreställningar kring makt och normer
- Att kontinuerligt fortbilda personalen samt sprida dessa dessa kunskaper genom kollegiala forum och nätverk
- Att kontinuerligt bjuda in föräldrarna till dialog kring likabehandling

En arbetsplan(se bilaga) kopplad till *Planen mot diskriminering och kränkande behandling* upprättas på årlig basis som ett led i det förebyggande arbetet. Syftet med med arbetsplanen är att identifiera verksamhetens behov, eventuella risker, planera och sätta upp mål på kort och lång sikt med det överordnade syftet att alla barn får sina rättigheter och behov tillgodosedda. Varje avdelning ansvarar för, att utifrån arbetsplanen, konkretisera arbetet på respektive avdelning. Dessa följs upp kontinuerligt under reflektionsmöten med förskolechefen.

Upptäcka och åtgärda

Om kränkande handlingar upptäcks är personalen skyldig att omedelbart ingripa, stävja kränkningen, samtala med de inblandade och aktivt stödja den kränkte. Förskolechefen skall snarast informeras om händelsen. Förskolechefen kallar berörda vårdnadshavare och personal till samtal i vilket man bestämmer vilka åtgärder som skall vidtas för att kränkningen skall upphöra. Dessa åtgärder skall dokumenteras.

ID	FÖRFATTARE	GÄLLER FR O M	DOKUMENT-
Anna Larsén	SID NR	KBF-B09.1	8 (14)
FASTSTÄLLD AV	UTFÅRDAT	OMFATTNING	
Huvudman	2013-08-01	Hela verksamheten	

Utvärdering 2018

Introduktionen av arbetsplanen har underlättat kontinuerlig uppföljning kring värdegrund och likabehandling. Vi har granskat vår verksamhet utifrån ett normkritiskt perspektiv och till vår hjälp har vi haft ”Normkreativitet” av Salmson/Ivarsson. Boken har framförallt bidragit med att förankra ett gemensamt teoretiskt ramverk genom konkreta frågeställningar och exempel alla kan relatera till.

Vi har också läst in oss på skolinspektionens relaterade kvalitetsgranskning ”Trygghet och lärande för barn under 3 år” och utifrån den filmat oss själva i olika rutinsituationer, såsom i hallen och vid lunchen. De filmade sekvenserna har arbetslagen sedan själva fått reflektera kring och sedan har vi delat arbetslagens reflektioner i förskollärargruppen. Dessa observationer och reflektioner var mycket givande för vi fick fatt i mycket av det subtila som sker som inte alltid annars synliggörs. Dessutom var det en viktig erfarenhet för de vuxna att bli dokumenterade och observerade, såsom vi dagligdags gör med barnen. Att få byta roll och bli objekt, hur gör vi barnen till subjekt och inte objekt när vi dokumenterar var en viktig följdfråga som dök upp.

Vidare har vi jobbat fördjupat kring begreppen demokrati och delaktighet som viktiga komponenter i arbetet med vårt övergripande utvecklingsmål, lärande för hållbar utveckling. Detta har varit starkt förbundet med att barnen får vara medaktörer och medkonstruktörer i sin vardag. Barnen har erbjudits sammanhang där de får möjlighet att skapa relationer till sin omvärld på olika sätt och där de erbjuds möjligheter att ställa hypoteser och möjliggöra nya kopplingar utifrån sina förutsättningar med tillsammans med gruppen.

2019

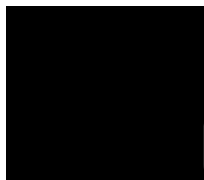
Syftet har under året varit att syn på vilka osynliga regler och förväntningar som styr. Eftersom dessa förändras över tid och är olika i olika kontexter krävs det ett kontinuerligt arbete kring att synliggöra de aktiva normer som finns.

Vårt uppdrag är att *vidga* de aktiva normerna, inte att alla ska bli lika.

Med andra ord att jobba att ifrågasätta sådant som uppfattas som självklart.

Genom att börja med *Vilka är vi vuxna? Vilka barn och familjer har vi?* kan vi se mönster som påverkar förväntningar och handlingsutrymme.

Hur/ska vi kompensera eventuella likheter?

ID	FÖRFATTARE	GÄLLER FR O M	DOKUMENT-
Anna Larsén	SID NR	KBF-B09.1	9 (14)
FASTSTÄLLD AV	UTFÄRDAT	OMFATTNING	
Huvudman	2013-08-01	Hela verksamheten	

Rent konkret påbörjades detta arbete med vår miljö och de val vi gjort kring material som har en normkreativ aspekt. Vi öppnade 2007 en ateljé på förskolan dit barn ifrån alla avdelningar gick. Genom dokumentation och observation märkte vi snabbt en skillnad i barnens sätt att bli i relation till varandra i ateljén jämfört med hur de blev till på avdelningarna. Ateljén och avdelningarna hade vid den tidpunkten helt olika miljö och material då avdelningarna fortfarande var väldigt traditionella i sitt utformande. Det vill säga att de bestod av färdiga leksaker som i många fall förstärkte flera normer snarare än att bredda. Ett tydligt exempel var en bil vi hade ute på gården som alltid samma pojke ägde tillträde till. Satt ett annat barn i bilen och han kom ut flyttade barnet på sig omedelbart.

Flera sådana observationer ledde till att vi valde bort traditionella leksaker och påbörjade arbetet att bygga upp en miljö som bestod av kreativt, öppet material vilket syftade till att bredda och understödja ett normkreativt arbetssätt. Samtidigt anställdes fler personal med olika bakgrunder, klassiskt skolade musiker, skådespelare, dansare. Vi vill ha en mångfald hos oss vuxna i vår strävan i att kunna erbjuda en hundra-språklighet och därmed möjliggöra för barnen att välja bland flera olika språkliga uttryck och få bli till som individ på många olika sätt.

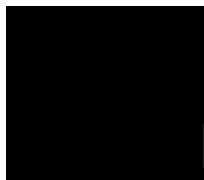
Att få välja sätt att uttrycka sig är att möjliggöra delaktighet och en grundläggande demokratisk rättighet. Vi försöker möjliggöra att förskolan blir en mötesplats där vi tillsammans verkar för demokrati som idé snarare än tanken om folkstyre. I detta ingår en fostran kring lyssnande, olikhet och solidaritet för åsikter och uttryck. Att synliggöra att många sätt att tänka bidrar till att bredda mitt sätt att tänka. Särskilt fokus har lagts på morgonmöten med barnen och visuellt synliggörande av alla olika idéer och versioner om samma sak. Vad är sant och för vem?

Men det handlar givetvis också om makt och vilket handlingsutrymme varje individ ges eller tar i relation till gruppen.

Vi vuxna äger en stor del av makten och därför har det varit viktigt att inleda med att observera oss själva; hur frågar vi saker? Vilka får talutrymme?

I rutinsituationer, vilka förväntningar har vi på olika barn?

Hur använder vi vårt språk? Även om materialet i sig inte är kodat kan vi vuxna vid ett felaktigt språkbruk koda materialet. Vi har även gjort litteraturgenomgång där böcker rensats ut och kategoriserats utifrån hur de bör läsas. Vi har även kompletterat vår litteratur då vi strävar efter att ha en mångfald av huvudkaraktärer och berättelser.

ID	FÖRFATTARE SID NR	GÄLLER FR O M	DOKUMENT-
Anna Larsén	2017-12-01	KBF-B09.1	10 (14)
FASTSTÄLLD AV	UTFÄRDAT	OMFATTNING	
Huvudman	2013-08-01	Hela verksamheten	

Detsamma innefattar en diskussion om vilka inspirationsfilmer vi väljer, musikstycken och genrer osv.

Vi har också inom ramen för vårt ena utvecklingsområde, lek, gjort observationer kring hur vi korrigerar barnens lekbeteende utifrån vad som uppfattas som god lek och hur ”dålig” lek ofta neutraliseras utifrån olika uttalade normer. Exempelvis diskuterades en forskningsstudie som visade att många pedagoger (i nämnda studie) tenderar att korrigera ”pojklekar” då de uppfattades som vilda och aktivt försökte styra in dessa lekar mot omsorg eller hushållstema.

Vi diskuterade vilka sätt vi använder för att reglera och styra lekars innehåll och med vilket syfte.

Vidare diskuterades även populärkulturens inverkan på dagens barn och hur vi förhåller oss till denna då den ofta är. Exempelvis Pokémon och My Little Pony figurerar i många lekar och vi väljer att inkludera och använda oss av intresset istället för att förbjuda. Om en genom sitt intresse för Pokémon kan göra nya upptäckter kring sig själv så som att lägga en pärlplatta i mönster eller sy en Pikachu så har vi breddat det barnets idé om vad hen kan göra utifrån vem hen är.

Identitetsskapande är konstant pågående hos alla barn på förskolan och genom att vara stöttande och utmanande kring vem du är och kan bli så tror vi att vi hjälper barnen att bygga en stark självkänsla. Vi eftersträvar en öppen gemenskap utan alltför strikta interna regler, eftersom dessa tenderar att vara exkluderande, där alla kan bidra med sina tankar och sätt att uttrycka sig.

Vi har också under året funderat över våra traditioner och hur vi kan öppna upp exempelvis lucia.

Vi erbjöd alla barn att komma som vad de ville på lucia samt att låta sina utklädningskläder vara på förskolan en tid. På de yngre barnens avdelning fanns både tomteluvor, luciakronor etc att tillgå under flera dagar kring lucia.

En pedagog satte också ihop ett bildspel med olika normmrytande luciabilder som fått rulla på flera avdelningar för att öppna upp föreställningarna om vem som kan vara vad.

Även sångerna på lucia fick ett antal nya verser och de äldre barnen valde att sjunga Lalehs ”Goliat” men också några traditionella luciasånger.

ID	FÖRFATTARE	GÄLLER FR O M	DOKUMENT-
Anna Larsén	SID NR	KBF-B09.1	11 (14)
FASTSTÄLLD AV	UTFÄRDAT	OMFATTNING	
Huvudman	2013-08-01	Hela verksamheten	

’Utvecklingsområden

Integritet

I #metoo #tystiklassen kampanjens kölvatten följer diskussioner hur vi kan jobba med integritetsfrågor.

Hur samtar vi med barnen om kroppen, gränser och sexuella övergrepp?

Vi har tidigare använt handboken ”Stopp min kropp!” utgiven av Rädda Barnen.

Hur pratar vi med barnen om kroppens gränser, hur säger man ja och nej, hur vi kan sprida ett förhållningssätt om det som är bra och rätt. Fråga och lyssna på barnet om hur de exempelvis vill bli tröstat. Vill du sitta i mitt knä? Vill du ta emot en kram? Vill du vara ifred en stund? Är et ok om ja fotograferar/filmar det du gör/gjort? Vill du ha sällskap på toaletten, ska jag vänta utanför?

Demokrati och delaktighet

I vår Reggio Emilia inspirerade verksamhet har demokrati alltid varit ett centralt begrepp men liksom Loris Malaguzzi själv uttryckte det: ”pedagogik är något som måste omkonstrueras i enlighet med samtidens förutsättningar”. Om vi ser utbildning som en politisk praktik så är begreppet demokrati centralt. Målet blir att under året synliggöra och ompröva våra demokratiska praktiker. Med demokrati åsyftas här inte den förenklade översättningen ”folkstyre” utan en komplexare praktik som bygger på inkludering och delaktighet där barn har äganderätt till sin verkligheter och rättigheter att påverka dessa. Men också en praktik som syftar till förmågan att utveckla solidaritet och empati genom att lyssna till, reflektera och samtala kring olika begrepp, problemställningar och hypoteser om världen.

”Det som gör demokrati till demokrati är, vad jag förstår, inte att vi är eniga utan att vi har rätt att vara oeniga och till och med uppmuntras därtill.”(Liedman s. 20 i "Kunskap och begrepp. Centrala motiv i våra läroplaner". Red: Jon Naeslund. Liber, Stockholm, 1986)

Målet blir att synliggöra vilka demokratiska praktiker som använts samt att med hjälp av inläsning av litteratur, gemensamma reflektioner utveckla verksamhetens relation till demokratibegreppet och i viss mån återerövra detsamma. Arbetslagen kommer att få formulera undersökande frågor i respektive arbetsplan som sedan ligger till grund för hur de skall undersöka och utveckla detta vidare.

ID	FÖRFATTARE SID NR	GÄLLER FR O M	DOKUMENT-
Anna Larsén	2017-12-01	KBF-B09.1	12 (14)
FASTSTÄLLD AV	UTFÄRDAT	OMFATTNING	
Huvudman	2013-08-01	Hela verksamheten	

Vi kommer fortsätta att filma sekvenser ur verksamheten och läsa in litteratur som kan hjälpa oss att tolka det vi ser, exempel på litteratur är Christian Eidervalds ”Anna bråkar!”.

Förskolans förebyggande arbete beskrivs här:

Upptäcka/Utreda/Åtgärda

Upptäcka: Fysiskt och mentalt närvarande pedagoger som lyssnar och iakttar det som sker bland barnen. Kartlägga platser ute och inne där kränkningar skulle kunna uppstå. Förskolan har ett fostrande uppdrag enligt läroplanen. Vi behöver sätta gränser, tillrättavisa ett beteende, inte en personlighet. Det är ibland skillnad på vad vi gör och vad vi tror att vi gör, genom observationer får vi syn på och kan bli medvetna på ett annat sätt om vårt handlande.

Utreda: Kontakta ALLTID förskolechefen om någon anser sig ha blivit kränkt!

Beskriv vad som skett, vem har drabbats?
vilka deltog? Hur upplever barnet händelsen? Lyssna

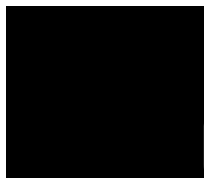
Dokumentera/åtgärda: Dokumentera och lämna till förskolechef som delger huvudmannen, dokumentera också hur och när vi tänker följa upp föreslagna åtgärder

Kartläggning sker vid terminsstart och i enlighet med verktyget ”Husmodellen” (DO) för att förebygga diskriminering och trakasserier. Tidigare fick Katarina Västras gård stort fokus, vi behöver vara bättre på att sprida ut oss och vara mer närvarande även vid utevistelse. Några särskilda utsatta riskområden har ”byggts bort” för att vi lättare skall kunna se alla barn.

Kontinuerliga värdegrundsövningar genomförs årligen med all personal.

Senaste rundan diskuterades ålder mycket, hur möjliggör vi möten mellan åldrarna som blir jämlika?

En annan fråga som återkommer är *barn i behov av särskilt stöd*, hur möjliggör vi inkludering av barnens olika behov och ett kooperativt sammanhang som medger att rättvist inte alltid är detsamma som lika.

ID	FÖRFATTARE	GÄLLER FR O M	DOKUMENT-
Anna Larsén	SID NR	KBF-B09.1	13 (14)
FASTSTÄLLD AV	UTFÄRDAT	OMFATTNING	
Huvudman	2013-08-01	Hela verksamheten	

Delaktighet

All personal görs delaktiga genom praktiska övningar samt kontinuerliga reflektioner på personalkonferenser och arbetslagsmöten.

Fortsatt insamlande av observationer samt analys kopplat till teoretiska ställningstagande sker löpande under året med alla arbetslag.

Kontinuerliga reflektioner i barngrupperna kring empati, solidaritet samt olikhet. Med hjälp av sokratiska och filosofiska samtal möjliggöra för barnen att reflektera kring olika ställningstagande och problemställningar.

De yngre barnen som ej har ett verbalt språk bjuds in till delaktighet på andra sätt och ställer högre krav på oss vuxna. Vi studerar icke-verbal kommunikation samt kroppsliga uttryck genom observationer, reflekterar och ger tillbaka dokumentationen till barnen och följer deras respons.

Vi har under 2018/2019 satt extra fokus på leken och läst in oss på olika litteratur kring hur vi kan stötta och motverka destruktiva maktstrukturer, och då särskilt de kopplade till normer (se kvalitetsredovisning 2019).

Vi hjälper till att påminna varandra hur vi pratar om barnen, och ingriper om vi ser något, alla barn är allas barn, vi har ett gemensamt ansvar!

Föräldrarna görs delaktiga genom veckobrev, hemsidan-blogg, föräldramöten, enkäter, enskilda samtal, föräldraforum och work-shops. Under både 2018 och 2019 har forumen samt work-shops fokuserat på just normer då det är något som krävs stor samverkan kring för att uppnå samsyn samt reell förändring.

All personal deltog också på planeringsdagarna på en föreläsning kring rasism samt hur vi kan arbeta med etnicitetsnormer. Extra viktigt då förskolorna är belägna i ett homogent område och därmed inte finns naturligt i barngrupperna på samma sätt som kön.

Ansvarsfördelning – anmälningsplikt

Personal

Vi uppmantrar ALLA PÅ FÖRSKOLAN att reagera vid eventuella kränkningar. Vi nonchalerar inte det som sker och tar direkt kontakt med andra vuxna för att gemensamt få stopp på kränkningar. Detta gäller även andra vuxna såsom föräldrar, studenter, vikarier och andra medarbetare.

När personal får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för

ID Anna Larsén	FÖRFATTARE SID NR 2017-12-01	GÄLLER FR O M KBF-B09.1	DOKUMENT- 14 (14)
FASTSTÄLLD AV Huvudman	UTFÄRDAT 2013-08-01	OMFATTNING Hela verksamheten	

kränkande behandling/diskriminering är hen skyldig att anmäla händelsen till förskolechefen.